

RÜKÛ'

Rükû ve secde farzdır

Soru: Rükûda ve secdede ne kadar durmak farzdır?

CEVAP

Rükû için belini eğmek, secde için alnını yere koymak farzdır. Buralarda bir veya üç kere (Sübhânallah) diyecek kadar durmak vacibdir.

Namazda tertip farzdır

Soru: (Namazda tertip, yani sırayla kılmak farzdır. Unutulan bir rükün sonradan yapılırsa secde-i sehv ile namaz kurtulur) deniyor. İlmahal'de, (Farz kılarken, son rekâta oturmayıp ayağa kalkarsa, secdeye inince hatırladı ise, farz namazı, nafîle şekline döner) deniyor. Farz olan son oturuş geciktirilerek yapılmıştır, farz gecikince niye namaz nafîle oluyor? Secde-i sehv yapılsa da yine farz yerine gelmez mi?

CEVAP

Secde-i sehve yerine gelmez. Çünkü farz olan son oturuş terk edilmiş oluyor. Farz terk edilince secde-i sehv kurtarmaz. Kılınan namaz nafîle olur.

Soru: Namazda sıra ile kılmak yani tertip farz mıdır?

CEVAP

Evet farzdır. Secdeler önce yapılsa, rüku sonra yapılsa namaz sahih olmaz.

Rüku ve secdede ayakları birleştirmek

Soru: Rüku ve secdede ayakları birleştirmek sünnet midir?

CEVAP

Evet. Maalesef bugün bu sünnet unutulmuştur. Bunun gibi başa kaplama mesh yapmak da unutulmuştur. Sadece başın dörtte biri meshediliyor, yalnız farz yapılıyor, sünnet yapılmıyor.

Soru: Rükuda topuk kemiklerini birleştirmeye çalışırken çok zor oluyor. Rükuda ve secdede topukları birleştirmek yeterli midir, yoksa illâ topuk kemiklerini de birleştirmek şart mıdır?

CEVAP

Şart değildir. Sadece topukları birleştirmekle sünnet yerine gelir. İlmihal'de diyor ki:

(Halebi-i kebir)de, üç yüz on beşinci sayfada ve (Dürr-ül-muhtar)da diyor ki, (Rükuda sünnetlerden biri de, topuk kemiklerini birbirine bitiştırmektir) Bunun için, rükuya eğilirken, sol ayağın topuğu, sağ ayak yanına getirilir. Secdeden kıyama kalkarken açılır.

Son cümlede, (Bunun için, rükuya eğilirken, sol ayağın topuğu, sağ ayak yanına getirilir) deniyor.

Sadece topukları birleştirmek yeterlidir. Bunu İlmihalin müellifine yazılı olarak sormuştuk. (Topukları birleştirmek kâfidir) diye **cevap** gelmişti. Cennet Yolu İlmihali'nde namazın müstehabları sayılırken, (Rükûda ayakları bitştirmek) ifadesi geçiyor.

Halebi, **Dürr-ül-muhtar** ve **Redd-ül-muhtar**'da (kâbeyni [iki kâ'bı] birleştirmek) ifadesindeki kâ'b kelimesi, ayakların iç tarafındaki çıkıntılı kemiktir. Buna topuk kemiği de denir. Topukların birleştirilmesi yeterlidir. Bu iki kemiği zorla birleştirmeye kalkmak gerekmez, iki topuk yan yana gelince sünnet yerini bulmuş olur. Bu olayı büyütme yanlıştır. Namazda sakin olmak esastır. Topuk kemiklerini birleştirmeye çalışarak kendini zorlamak uygun olmaz. Birleştirene de, birleştirmeyene de bir şey dememek gerekir.

Kadınlar rükûda ayaklarını birleştirmez. Bu erkeklere mahsustur.

Soru: Erkeklerin rükûda ayaklarını birleştirmesinin sünnet olduğu, İlmihal'den başka hangi kitapta vardır?

CEVAP

Hanefî'de sünnet olduğu, **Halebî** ve **Redd-ül-muhtar** gibi kıymetli kitaplarda bildiriliyor. Meşhur Mızraklı İlmihâl'de de yazılıdır. Yine, öğrenciler için, zamanında Osmanlıca olarak yazılmış olan "Anadolu Yavrusunun Kitabı: Malumat-ı Diniyye" kitabında da, (Rükûda ayaklar birleştirilir) deniyor. Zamanla bunlar unutulmuş ve bunun için de, bugün Türkçe denilen Latin harfleriyle yazılan kitaplarda yoktur. Yoksa daha önce, bu tür bilgiler, kitaplara yazılırdı. Unutulan bu sünneti ihya etmek çok sevab olur.

Rabbenâ lekel hamd

Soru: (Rabbenâ lekel hamd) yerine (Rabbenâ ve lekel hamd) demek caiz midir?

CEVAP

Caizse de, (Rabbenâ lekel hamd) demek daha uygundur.

Tesbihleri tek söylemek

Soru: İmam-ı Rabbani hazretleri, (Rükû ve secdelerde tesbih en az üç kere söylenir. Çoğu yedi veya on birdir) buyuruyor. Buradan beş ve dokuz kere söylemenin caiz olmadığı mı anlaşılıyor?

CEVAP

Hayır. Bu ifadenin hemen altında, (Kuvvetli bir insanın, sıkıntısı olmadığı zamanlarda, yalnız kılarken, tesbihleri, en az miktarda söylemesi, ne kadar utanacak bir hâldir. Hiç olmazsa, beş kere söylemelidir) buyuruyor. Tesbihi beş, yedi, dokuz veya on bir kere de söylemek caizdir, müstehabdır, iyidir. Teke riayet ederek söylemelidir.

İmam-ı Rabbani hazretleri, Mevlana Salih'e bahçeden birkaç karanfil getirmesini emretti. Altı tane karanfil getirdiğini görünce buyurdu ki: (Bizim en aşağı talebemiz, en azından "Allahü teâlâ tektir, teke riayet edeni sever" hadis-i şerifini bilir. Teke riayet müstehabdır. Müstehab ne zannediliyor? Müstehab, Allahü teâlânın sevdiği şeydir. Eğer dünya ve âhireti Allahü teâlânın sevdiği bir şey için verseler, hiçbir şey vermemiş olurlar.)

Rükûu unutan

Soru: Rükûu unutup secdeye giden kimse, secdeyi yaptıktan sonra rükûu unuttuğunu hatırlarsa ne yapar?

CEVAP

Kalkıp rükûu yapar, sonra secdeye gider. Önceki secdelere itibar edilmez. Yani onlar artık geçersiz olur. Çünkü namazda tertip farzdır. Yani farzları sırayla yapmak farzdır. Rükû farzını geciktirdiği için, namazın sonunda secde-i sehiv de yapar.